

II.Monarhia sub guvernări . 1928-mai 1930

Monarhia sub guvernări (1928- mai 1930).....	1
-----	1
Guvernul Maniu.Legislatura I.Sesiunea I. 1928 / 1929.....	1
-----	2
1.) Petre Andrei (PNȚ) , Discurs la mesaj, 16 ian.'29.....	2
2.) O.Goga (P.P.) ,Discurs la Mesaj, 15 ian.1929.....	2
3.) I.Fluerăș, Discurs la mesaj, 18 ian.'28.....	2
▫ Cartel PP - PSD. 1919. [L.D cusut cu ață albă !].....	2
4.)N.Iorga (PND) ,Comunicare, 20 febr.'29.....	3
5.) V.Toncescu (raportor la mesaj).....	3
▫ Unanimitatea partidelor.....	3
-----	3
Guvernul Maniu.Legislatura I.Sesiunea II. 1929 / 1930.....	3
-----	3
6.) Mesajul Regal ,deschiderea sesiunii a II, 15 nov.'29.....	3
7.) Pompiliu Ioanițescu (PNȚ) , discurs la mesaj, 28- 29 nov.'29.....	4
▫ Omagiu regentului Buzdugan.....	4
8) Viorel V.Tilea (PNȚ,Cluj, chemărist) , discurs la mesaj, 28 nov.'29.....	4
▫ Monarhia, Regența.....	4
9.) Petre Haneș (PNȚ, țărănist, deputat lalomița) , discurs la mesaj, 28 nov.'29	4
▫ Monarhia.....	4
10.)Teodor Iacobescu (PNȚ,Basarabia, țărănist, deputat Cetatea Albă) , 9 dec.'29.....	4
▫ Monarhia.....	4
11.) I.Isac (PNȚ- deputat Dolj) , discurs mesaj, 13 dec.'29.....	5
▫ Rugă la Dumnezeu.....	5
12.) Pamfil Șeicaru (ziarist independent, pe lista PNȚ, deputat deDolj).....	5
▫ Regența	5
13) Manifestul-program ,lansat la Congresul general PNL, 1-4 mai 1930.....	5
▫ Monarhie constituțională.....	5
-----	6
Restaurația .8 iun.1930 Vezi fișierul următor.....	6
-----	6

Guvernul Maniu.Legislatura I.Sesiunea I. 1928 / 1929

- 1. Petre Andrei** (PNȚ) , discurs la mesaj, 16 ian.'29
- 2. Octavian Goga** (PP) , discurs la mesaj , 15ian.'29
- 3. I.Fluerăș** (PSD) ,discurs la mesaj, 18 ian.'29
- 4. N.Iorga**(PND) ,Comunicare, 20 febr.'29
- 5. V.Toncescu** (raportor),discurs final la mesaj, 28ian.'29

Guvernul Maniu.Legislatura I . Sesiunea II . 1929 / 30

Mesajul Regal,15 nov.'29

Proiectul de **Răspuns la Mesaj** , 22 nov.'29

- 6. Pompiliu Ioanițescu** (PNȚ) , discurs la mesaj, 28-29 nov. 1928
- 7. V.V.Tilea**, discurs la mesaj (PNȚ) , 28 nov.'29
- 8 Petre Haneș** (PNȚ) , discurs la mesaj, 28 nov.'29
- 9 T.Iacobescu** (PNȚ-Basarabia) , discurs la mesaj, 9 dec.'29
- 10 I.Isac** (PNȚ), discurs la Mesaj,

11 **Șeicaru** (ziarist ind.) discurs la mesaj, 10 dec.'29
12 Manifest-program , **Congresul general PNL**, 1-4 mai 1930

Guvernul Maniu.Legislatura I.Sesiunea I. 1928 / 1929

1.) **Petre Andrei (PNȚ) , Discurs la mesaj, 16 ian.'29**

(DAD,MO.11/'29, șed. 16 ian. '29 , p. 400-406)
În **declarația PNL** (I.G.Duca),în care motiva votul negativ ce-l va da Răspunsului la Mesaj, d-sa a afirmat că **va fi de acord cu PNȚ în trei puncte : Coroana, armata și politica externă.**
În ce privește **Coroana**, suntem convinși cu toții că avem nevoie de ceva "**mai presus decât partidele politice**". "Ne înclinăm cu respect în fața Coroanei și înțelegem că **niciodată să nu tîrîm Coroana** în luptele politice dintre partide."
/ A rămas **surprins** cînd **Goga** , a afirmat că **Regele i-a dat ordin să instituie cenzura !** Este o impietate față de memoria neuitatului rege Ferinand, și nici nu poate fi controlată.
- **C.Stere (PNȚ) : Este și o afirmare incorectă din p.d.v. constituțional.***

* Din scrisoarea de mai tîrziu a lui **C.Stere** rezultă că **PNȚ a șantajat Coroana, nerecunoscînd Regența și pe Regele Mihai**, vrînd să pornească **asaltul spre București**, pentru a **năvăli la guvern,cu orice preț** . (rev."Parlamentul românesc", 30 apr.1930, p. 13)

P.A : Dl **Goga** a mai încercat să aducă și **Înalta Regență în discuțiile noastre politice**, chemînd-o ca "martoră" și "garantă" a fondurilor secrete mînuite de dl.Goga ! (vezi **la Etică**) (p. 404)

Petre Andrei

2.) **O.Goga (P.P.) ,Discurs la Mesaj, 15 ian.1929**

[DAD,MO 10 /'29, șed. 15 ian.'29, p . 371- 388.]
/ Vorbînd despre **criza de adolescență** a poporului român, pe lîngă dezorganizarea mulțimii , pe lîngă compromiterea parlamentarismului,
a treia infirmitate a regimului politic în România este de **ordin "constituțional " -monarhia.**
/ "Avem un **rege minor** [...] **o autoritate împărțită în trei** ,niciodată nu va echivala cu **o autoritate** , care era încarnată în persoana unuia, care era și **unsul lui Dumnezeu ."**
Goga

3.) **I.Fluerăș , Discurs la mesaj, 18 ian.'28**

(DAD,MO 13 /'29, șed. 18 ian.'29. p. 447-456)
[L.D discurs emblematic pentru **social-democrația românească**, expresie a **marxismului "reformist"** ; emblematic și pentru **mentalitatea ardelenescă**, de respingere a regăștenilor ; adăugată și doza de **politicianism curent**, pentru victoria contra liberalilor .Din această suprapunere - **ură de clasă , dispreț provincial, antiliberalism** - a rezultat un discurs distructiv, sumbru, subiectiv.]
Fluerăș /'29

▣ Cartel PP - PSD. 1919. [L.D cusut cu ață albă !]

Cartelul nu urmărea numai alegerile, [guv de generali, Văitoianu]
pentru că **Averescu și Argetoianu urmăreau răsturnarea monarhiei.**

În discuțiile la restaurantul " Enescu" ,la care au participat **Averescu, Herța** [basarabia], **Argetoianu și Take Ionescu** iar de la soc-dem. **Flueraș, Moscovici, Voinea, ș.a.** "ni s-a propus **să aderăm la răsturnarea dinastiei** sau... guvern **democratic și alegeri liberi.**" Cineva a propus să se aducă **prinț englez**;unul din asistenți a preferat "**republică sovietică**" ; **Flueraș** a fost pentru **republică social-democratică**; altul , pentru **republică burgheză**;**Flueraș** a renunțat la de republică , considerînd că englezii sunt democrați ;**Argetoianu** a fost dezamăgit ; **s-a hotărît** să se facă **întîi revoluția** , și pe urmă să se hotărască. [se iscă tumult, întreruperi, vociferări ; se cer lămuriri]
Dintre toți,**Argetoianu era cel mai intransigent.**"Vă declar pe onoare "**că Argetoianu i-a spus lui Averescu** că n-are nevoie nici de sută de mii de țărani ai lui, nici de social-democrați, nici de bolșevici,
o poate face singur . Nu vrea să spună mai mult și... nu-l interesează dacă **Argetoianu** era sau nu **agent provocator.Este posibil** ca Averescu să fi vrut **să-i folosească pe socialiști drept unelte** ... (p. 454)

Flueraș

4.)N.Iorga (PND) ,**Comunicare, 20 febr.'29**

(DAD, MO.12/29, șed. 20 febr.'29, p. 1142)
semnalează publicarea, la Paris, a "Memoriilor" inedite ale lui Carol I, de către C.Diamandi (ministrul României la Paris).
Cere lămuriri, în vederea publicării, și în România , a memoriilor.

5.) V.Toncescu (raportor la mesaj)

Discurs final la dezbateri mesaj , 28 ian.'29
(DAD, MO.20, șe. 28ian.'29, p. 582- 590)

▫ **Unanimitatea partidelor**

Coroana, politica externă, armata. (p. 582)

" [...]**Adunarea deputaților asigură de respectuasa sa iubire și profundul său devotament pe Maiestatea Sa Regele Mihai I,pe membrii Augustei familii Regale și pe membrii Augustei Regente ."** (aplauze la majoritate)

Guvernul Maniu.Legislatura I.Sesiunea II. 1929 / 1930

6.) **Mesajul Regal ,deschiderea sesiunii a II, 15 nov.'29**

(DAD,MO.1, șed.din 15 nov.'29, p. 1-5)

[L.D : subtitlurile, parantezele, sublinierile, colorările , îmi aparțin]

La ora 12, **Înalta Regentă** , însoțită de întregul Guvern, în frunte cu **Iuliu Maniu**, intră în sala Adunării deputaților , fiind întâmpinați cu aplauze prelungite.

Alteța sa regală, Principele Regent **Nicolae**, în numele regentei, citește **Mesajul Regal:**

" Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

În sesiunea ce se deschide ,

veți continua **opera de consolidare administrativă , economică , financiară și socială** , pe care ați întreprins-o încă de la începutul acestei legislaturi.[...]**preocupările** Domniilor Voastre **se**

vor îndrepta spre desăvârșirea legislației economice și realizarea reformelor privitoare la justiție, instrucția publică , armată și sănătate.

[...][...][...][...]

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

"Aveți în fața Domniilor -Voastre grele îndatoriri pentru ridicarea țării .

Suntem siguri că veți ști să le îndepliniți [...] pentru opera de înălțare a patriei și astfel veți răspunde pe deplin așteptărilor națiunii" (ovațiuni prelungite, entuziaste , repetate)

"În numele Maiestății sale **Regelui Mihai I** , (ovațiuni...)

Nicolae, Principe al României,

Miron ,Patriarhul României,

Constantin Sărățeanu .

Proiectul de **Răspuns la mesaj**, 22 nov.'29

(DAD, MO 2 , șed. 22 nov.'29 ,p. 10 - 13)

(Președ. Șt.Ciceo-Pop ; Raportor M.Ghelmegeanu)

[LD: este schimbată "ierarhia" capitoalelor din mesaj: Deferența către Monarhie, la sfârșitul Răspunsului...Nu știu dacă este sau nu semnificativ...Vezi la **Parlament**]

Înaltă Regență,

Cu aceste sentimente , **Adunarea deputaților** aduce **omagiul dragostei și devotamentului Coroanei Române**.

Înalta Regență poate fi încredințată că **Adunarea Deputaților** , în unire cu **Guvernul**, va veghea spre **paza marilor interese** ce ne sunt încredințate.

Să trăiască **regele Mihai I** (ovațiuni prelungite)

Să trăiască **Familia Regală !**

Să trăiască membrii **Înaltei Regențe !** (aplauze prelungite și îndelung repetate la PNT)

7.) **Pompiliu Ioanițescu (PNT) , discurs la mesaj, 28- 29 nov.'29**

(DAD, MO.5 , șed. din 28 nov.'29, p. 73- 90)

Pompiliu Ioanițescu / '29

▣ **Omagiul regentului Buzdugan**

/ **Mesajul Regenței** vorbește [???] de **dispariția fostului Înalt Regent,Buzdugan** , care , rupînd cu trecutul,a adus la guvern PNTstabilind în România noul regim, Maniu.

An de an ,țara și-a exprimat voința de schimbare , dar la guvern s-au impus guverne nedorite de popor. De aceea trebuie preamărit momentul rupturii (aplauze PNT)

/ Aceasta poate însemna că țara poate să aibă **nădejdea** complexă că

în timpul minoratului tînărului și scumpului nostru Rege , țara va fi bine condusă.

Defunctului Gheorghe Buzdugan, "om cu mintea luminată, cu totul rară " ,

democrația îi este datoare să-l pomenească numele,

odată cu **recunoștința întregă , pentru Înalta Regență.**

P.Ioanițescu /'29

8) **Viorel V.Tilea (PNT,Cluj, chemărist) , discurs la mesaj, 28 nov.'29**

(DAD, MO 5 , șed. din 28 nov.'29, p. 61- 67)

[L.D: titlurile, sublinierile, parantezele, îmi aparțin]

Tilea / '29

▣ **Monarhia, Regența.**

/ Prin moartea regretatului **Buzdugan**, **PNT** ar fi putut alege în **Regență**, un membru de partid, eventual chiar pe iubitul președinte **Iuliu Maniu**. **Maniu a refuzat** și a propus un "**neutru**" pe **Sărățeanu**, ceea ce a determinat **demisia** lui **Mihai Popovici din guvern**

9.) Petre Haneș (PNT, țărănist, deputat Ialomița) , discurs la mesaj, 28 nov.'29 .

(DAD, MO. 5, șed. 28 nov.'29, p. 67- 72)

[LD.Titlurile, sublinierile, culorile , parantezele drepte, îmi aparțin.

Discursul întreg, în xerox. În calculator, dispersat problematic.]

Haneș /'29

▣ **Monarhia.**

/Cel dintîi gînd, către "**Copilul - Rege**, nădejdea zilelor noastre de mîine."

În același gînd, întreaga Familie regală, "și pentru gloria la care a condus poporul nostru , și pentru durerile pe care le-a încercat alături de el în timpul războiului și după război " (aplauze la PNT)

/ Să facem să știe , prin noi, că țara se găsește alături de întreaga familie regală și că o înconjoară cu toată căldura și cu toată dragostea " (p. 67)

P.Haneș '29

10.) Teodor Iacobescu (PNT, Basarabia, țărănist, deputat Cetatea Albă) , 9 dec.'29

(DAD, MO. 9, șed. din 9 dec.'29, p. 188- 191)

Iacobescu /'29

▣ **Monarhia**

" **Moldova dintre Prut și Nistru** , trecută prin frământările și focul revoluționar, dogorită de

văpaia doctrinelor cu lozinci înaintate; acest **popor de țărani harnici din Basarabia, păstrează tradiția adînc monarhică** și iubirea adîncă de brazda strămoșească. Îmi veți da voie ca în numele acestor plugari basarabeni , cel dintîi cuvînt al meu , să-l adresez cu însuflețire **Regelui Țării** , Căruia I se cuvine **adîncă grațitudine** a acestor harnici muncitori , **Regelui Mihai , nădejdea zilelor mai bune**

pentru muncitorii cari au trăit atît de greu sub regimurile trecute " (aplauze la PNT)

11.) I.Isac (PNT- deputat Dolj) , discurs mesaj, 13 dec.'29

(DAD, MO. 13, șed. 13 dec.'29, p- 305.)

[L.D.redau cîteva fraze din discurs ,avînd în vedere cîteva **idei mai rarisime.**

Din păcate, xerox incomplet]

Isac /'29

▣ **Rugă la Dumnezeu**

Țăranul, cînd merge să facă un lucru necesar gospodăriei sale, spune <**Doamne ajută !**>

"Potrivit acestei **tradiții**, izvorită din **simțămîntul religios** de care este pătruns **sufletul țăranului**, acum cînd pășesc la tribună ca să iau parte la discuția proiectului de Răspuns la Mesaj [...] **îmi ridic gîndul meu la Dumnezeu**, care **a oblădui neamul românesc**, de la naștere și pînă azi, **întărindu-l** ca să poată rezista tuturor loviturilor vitrige ale soartei și care, la vremuri grele, **a dat poporului român oameni providențiali** , cari să-i arate calea cea bună , - **și-l rog să îndrepte pașii în viitor**,

Majestății Sale **Regelui Mihai I**, pe calea **virtuților străbune** și ai **Înaltei Regente**, pe **calea înțelepciunii lui Solomon**, pentru ca astfel să fie în concordanță cu sentimentele de dragoste nețărnută și de devotament profund , pe care neamul românesc le pune la temelie **Tronului și Dinastiei** noastre. " (**aplauze**) (p. 305)

Isac'29

12.) Pamfil Șeicaru (ziarist independent, pe lista PNȚ, deputat de Dolj),

discurs la mesaj, 10 dec.'29

(DAD, MO.10 , șed. din 10 dec.'29, p 202-209)

[L.D. Discursul integral, xeroxat ; în calculator, selectat și dispersat problematic.

În prima sesiune('28/ '29) nu cred că a vorbit la mesaj; a avut doar intervenții ;

Ține un discurs coerent, documentat, ușor detașat, "neutru" dar loial PNȚ,

care (culmea !) stârnește reacții de "sensibilitate" la majoritari , reacții de respingere la adversari.Dar Șeicaru s-a străduit să explice câteva aspecte delicate din politica guvernului Maniu, să evidențieze "circumstanțele atenuante" ale eșecurilor.]

Șeicaru / dec.'29

▣ Regența .

[LD: nici acum ni află prea multe cu această demisie învăluită în mister].

/ Cu prilejul alegerii noului **regent**, s-a produs **demisia** ministrului de finanțe, **Mihai Popovici**, o mândrie pentru partid și guvern. ([aplauze prelungite la PNȚ](#))

S-a creat impresia unor **disensiuni în PNȚ**, încât parcă erați **două partide distincte**.(p. 209)

Șeicaru / dec.'29

13) Manifestul-program ,lansat la Congresul general PNL, 1-4 mai 1930

(BCS, fond Saint-Georges, pachet XLV,ds.4 , fila 84- 104)

[LD: text integral, fișe de mână, introdus în calculator.

Capitolele , dispersate problematic.Subtitluri,sublinieri, paranteze, semne, etc, îmi aparțin.

Atenție ! : document programatic , doctrinar, cu care PNL lansează oficial bătălia pentru răstrurnarea de la guvern a PNȚ ; își fixează coerent și cuprinzător toate componentele și direcțiile de luptă ; răspunde (doctrinar și politic) tuturor actelor PNȚ considerate de el ca dezastruoase, periculoase, distructive, eronate, nerealiste, nefondate.

Prin comparație cu programul PNȚ de guvernare, se pot determina concepțiile comune dar ,mai ales, diferențele și divergențele privind guvernarea României.

De la părăsirea guvernării , cel mai consistent și amplu document.

Important : documentat adoptat **cu o lună înainte de întoarcerea lui Carol II]**

PNL / mai'30

▣ Monarhie constituțională.

/ "**PNL, reamintindu-și trecutul zbuciumat al neamului nostru , socotește regimul constituțional monarhic - prevăzut prin pactul nostru fundamental- ca cea mai bună pavăză a continuității și a intereselor superioare ale statului și, recunoscător marilor regi - Carol și Ferdinand - va lupta cu toată hotărîrea împotriva tuturor acelor cari ar încerca să zdruncine așezămîntul nostru constituțional.**"

/ " Nădăjduind că **Înalta Regență** își va îndeplini menirea sa de **ocrotire a intereselor permanente ale Statului în timpul minoratului Regelui Mihai , PNL va da sprijinul său hotărît pentru a asigura normala funcționare a acestei instituții,** căreia **s-a încercat să i se aducă în ultimul timp grave știrbiri.**"

/ "**Credință neclintită MSR Mihai I ; respectarea neșovăelnică a voinței regelui Întregitor de neam [testamentul lui Ferdinand] "** . (f. 84)

Manifest-program PNL/ mai 1930

Restaurația .8 iun.1930 Vezi fișierul următor
